

**ЗМІСТ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ
НОВОРОЗДІЛЬСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО – УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Методичні рекомендації

**I. Формування навичок безпеки життєдіяльності, психологічна підтримка та допомога,
індивідуальна робота**

Завдання 1. Змістом виховної роботи мають бути:

- базові знання з основ безпеки та формування поведінки правильних безпекових дій в умовах війни, воєнного стану, навчання правилам збереження здоров'я, життя свого, оточуючих в разі бойових дій;
- надання психологічної підтримки, забезпечення психолого-педагогічного супроводу емоційно-вразливих категорій осіб;
- сприяння адаптації та емоційно-психологічної підтримки тимчасово внутрішньо переміщеним особам;
- забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку здобувачів освіти, здійснення індивідуального виховного впливу.

Завдання 2. Надати учасникам освітнього процесу знання:

1). Про правила поведінки в умовах війни, дії режиму воєнного стану:

- воєнний стан, заборони, обмеження, законодавча відповідальність;
- «тривожна валіза», що покласти;
- правила спілкування у соціальних мережах в умовах війни;
- як діяти під час сигналу «повітряна тривога», в умовах хімічної атаки, радіаційного викиду, при обстрілах, виявленні підозрілих осіб, підозрілих предметів, вибухонебезпечних предметів;
- домашня медична аптечка, домедична допомога.

Нормативний документ про надання знань з основ безпеки:

Лист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Львівській області «Методичні рекомендації щодо організації виховної роботи у закладах професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану» від 14 квітня 2022 року № 73.

2). Про недопущення участі у наданні інформації ворогу про військові позиції ЗСУ:

- кримінальна відповідальність за надання ворогу інформації про військові позиції Збройних сил України, покарання до осіб від 16 років, у окремих випадках відповідальність передбачена з 14 років.
- інформувати батьків про їх відповідальність за дії дітей.

Нормативний документ про недопущення надання інформації ворогу:

Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо недопущення участі неповнолітніх у наданні інформації ворогу про військові позиції Збройних сил України» від 12 квітня 2022 року № 1/4068-22.

3). Про запобігання та протидії домашньому насильству:

- що таке домашнє насильство, відповідальність за вчинення домашнього насильства (ст.173,2 Кодекс України про адміністративні правопорушення, ст.126,1 Кримінальний кодекс України);
- як протидіяти домашньому насильству, реагувати на факти та випадки домашнього насильства;
- куди звертатися у випадках домашнього насильства, контактні телефони Національної поліції 102, Урядового контактного центру 15-47, безоплатної правової допомоги 0-800-213-103, національної «гарячої лінії» з питань запобігання домашнього насильства, торгівлею людьми та гендерної дискримінації 0-800-500-335 або 116-123 з мобільного;
- забезпечити соціально-психологічним супроводом здобувачів освіти, чії сім'ї перебувають у складних життєвих обставинах.

Нормативний документ про протидію домашньому насильству:

Лист Міністерства освіти і науки України «Про запобігання та протидію домашньому насильству в умовах воєнного стану в Україні» від 30 травня 2022 року № 1/5735-22.

4). Про запобігання торгівлі людьми:

- що таке торгівля людьми, з якою метою вчиняється, кримінальна відповідальність за злочин вчинення;
- як не стати жертвою торговців людьми;
- ризики торгівлі людьми для різних форм експлуатації (сексуальна, трудова, примусове жебрацтво, примусова злочинність, видалення органів, незаконне усиновлення, сурогатне материнство) за кордоном та всередині країни через військову агресію росії;
- ризики реагування на фальшиві пропозиції роботи;
- практичні заходи щодо формування навичок безпечної поведінки під час подорожі, перебування у новому місті;
- толерантне ставлення до потерпілих від торгівлі людьми, повага до прав та основних свобод людини;
- контакти Національної гарячої лінії з протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів за телефонами 527; 0-800-505-501; за кордоном за електронною адресою 527.hotline@gmail.com; Національної дитячої «гарячої лінії» за телефоном 0-800-500-225 або 116-111 з мобільного; Національної «гарячої» лінії з попередження насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації 0-800-500-335 або 116-123 з мобільного; громадських організацій, які надають послуги щодо захисту внутрішньо-переміщених осіб та постраждалих внаслідок збройної агресії росії.

Нормативні документи про запобігання торгівлі людьми:

Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо запобігання торгівлі людьми в умовах воєнної агресії» від 25 березня 2022 року № 1/3663-22.

Лист Міністерства освіти і науки України «Рекомендації щодо усунення ризиків торгівлі людьми у зв'язку з війною в Україні та гуманітарною кризою» від 14 червня 2022 року № 1/6355-22.

5). Про запобігання та протидію сексуальному насильству:

- ризики сексуального насильства під час збройної агресії російської федерації на території України;
- сексуальне насильство – воєнний злочин, порушення законів та звичаїв війни;
- відповідальність за сексуальне насильство як порушення норм міжнародного права;
- алгоритм дій фіксування злочину для притягнення винних до відповідальності;
- адреси звертання до уповноважених органів влади за медичною допомогою до медичного закладу 103; повідомлення про злочин до Національної поліції 102, Генеральної прокуратури 0-800-507-001, Урядової гарячої лінії 15-47;
- звернення за допомогою до практичного психолога чи соціального педагога закладу освіти для надання соціально-психологічної підтримки постраждалим від війни і насильства.

Нормативний документ про запобігання та протидії сексуальному насильству:

Лист Міністерства освіти і науки України «Щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією російської федерації на території України» від 22 червня 2022 року № 1/6885-22.

6). Про протидію булінгу:

- гарантовані права на свободу, особисту недоторканість, захист гідності кожному за ст. 10 Закону України «Про охорону дитинства»;
- булінг (цькування), типові ознаки;
- механізм звернення в разі булінгу;
- контактна інформація про педагогічних працівників закладу освіти, до яких, відповідно до посадових обов'язків, можна звернутися для оперативного вирішення питань про збереження життя, здоров'я, захисту прав;
- номери телефонів Урядової гарячої лінії з попередження домашнього насильства 15-47; Національної дитячої «гарячої» лінії 0-800-500-225 або 116-111 для дзвінків з мобільного.

Нормативні документи про булінг:

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 № 2657-VIII.

Наказ Міністерства освіти і науки України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 28 грудня 2019 № 1646.

Лист Міністерства освіти і науки «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 року № 2657-VIII» від 29 січня 2019 року № 1/11-881.

7). Про безпеку в Інтернеті:

- правила безпечної поведінки в Інтернеті;
- правила спілкування та взаємодії в Інтернеті.
- мережевий етикет, відповідальність за власні дії в мережевому просторі.

Нормативний документ про безпеку в Інтернеті:

Лист Міністерства освіти і науки «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році» від 19 серпня 2022 року № 1/9530-22

8). Про медіаграмотність:

- життєво необхідні навички медіаграмотності, критичного мислення;
- навички аналізу медійної інформації, пошуку інформації в Інтернеті, перевірки правдивості медійних наукових повідомлень, аналізу медійних повідомлень з огляду на їх цілі, техніку виконання, емоційний вплив, маніпулятивність, переконливість;
- методи маніпулювання думкою;
- способи розвінчання фейків та маніпуляцій, переконання аудиторій;
- як перевіряти надійність наукових джерел, достовірність статистичних досліджень, коректність аргументації;
- як перевіряти інформацію, розпізнавати фейки, маніпуляції, аналізувати різні точки зору;
- вміння критично ставитись до інформації, здатності до формулювання і обґрунтування власної думки.

Нормативний документ про медіаграмотність:

Лист Міністерства освіти і науки «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році» від 19 серпня 2022 року № 1/9530-22

Завдання 3. Забезпечити психологічний супровід учасників освітнього процесу:

- захист прав та інтересів здобувачів освіти, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти;
- контакти гарячих ліній організацій для отримання психологічної підтримки при сильному емоційному потрясінні, стресі, відчутті небезпеки;
- майбутнє успішне життя: планування, отримання радості від життя, допомога тим, хто поруч;
- розбудова власного добробуту фізичного, емоційного, соціального, духовного та добробуту навколо себе.

Нормативний документ про психологічний супровід:

Лист Міністерства освіти і науки України «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» від 29 березня 2022 року №1/3737-22.

II. Формування української національної та громадянської ідентичності

Змістом виховної роботи з різних напрямків виховання мають бути знання, практична участь, вияв позиції, відповідальність. Форми роботи різні – традиційні та нетрадиційні, активні та інтерактивні, практичні та діяльнісно-практичні.

Завдання 1. Національно-патріотичне та громадянське виховання:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- Державні символи, Конституція України, закони України – знання; повага; - державна мова – розуміння національної цінності, важливості як атрибут національної ідентичності та становлення держави;
- суспільно-державні (національні) цінності України: соборність, самобутність, воля, гідність – розуміння значення і важливості як консолідуючих чинників утвердження національної та громадянської ідентичності; популяризація;
- боротьба українського народу за самовизначення і творення власної держави, етапи державотворення – знання; популяризація;
- борці за незалежність і територіальну цілісність України – знання; вшанування;
- українці, досягнення яких увійшли до світової історії – знання; популяризація;

- видатні особистості українського державотворення, ветерани України, герої, які полягли в боротьбі за захист незалежності та територіальної цілісності України – знання; популяризація; формування традицій вшанування пам'яті загиблих;

- культурна спадщина, культурні цінності України – вивчення; бережне ставлення; популяризація.

Нормативні документи про національно-патріотичне, громадянське виховання:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 4.1, стаття 4.2, стаття 9.3, стаття 9.4).

Наказ Міністерства освіти і науки України «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 року № 641» від 06 червня 2022 року № 527

Лист Міністерства освіти і науки України «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» від 10.06.2022 року №1/6267-22. Лист Міністерства освіти і науки України «Про виконання Указу Президента України від 16.03.2022 № 143/2022» від 16 березня 2022 року №1/3472-22. Лист Офісу Президента України від 04 травня 2022 року № 41-01/441

Лист Офісу Президента України від 17 серпня 2023 року № 41-01/1341

Завдання 2. Духовно-моральне виховання:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- україномовний культурний продукт – знання, що це, для чого; ознайомлення, вивчення; пропагування, популяризація;

- культурна спадщина та культурні цінності України – популяризація; збереження;

- лідерські компетентності - формування;

- психологічна та духовна стійкість, проактивна життєва позиція, громадянська відповідальність – знати для чого, чому важливо формувати;

- ціннісні засади та етичні стандарти професійної діяльності - сумлінне ставлення до виконання своїх обов'язків; запобігання корупції та зловживанню повноваженнями; важливість для побудови нової України; - вчитися українськості – що це, для чого; важливість; прояв;

- риси, що роблять українців нацією переможців – чому важливо.

Нормативні документи про духовно-моральне виховання:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 9.5).

Завдання 3. Військово-патріотичне виховання:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- готовність до виконання конституційного обов'язку захисту України – знання; практичні вміння;

- військова служба - популяризація;

- безпека і оборона України – важливість; чинники успіху; готовність до оборони України;

- участь в державних, регіональних, місцевих програмах, проектах, заходах, військово-патріотичних іграх.

Нормативні документи про військово-патріотичне виховання:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 4.7, стаття 10).

Завдання 4. Євроінтеграційне виховання:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- державна політика у сфері євроінтеграції – знання; підтримка; комунікаційна робота (диспути, конкурси, інформаційні марафони, проекти); популяризація;

- співробітництво Україна-Європейський Союз-НАТО – знання; важливість для України; кроки дій.

Нормативні документи про євроінтеграцію:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX.

Розпорядження голови обласної державної адміністрації «План заходів щодо реалізації у Волинській області Стратегії комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року» від 11.02.2022 року № 74.

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року» від 9 грудня 2022 року № 1155-р.

Завдання 5. Екологічне виховання:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- довкілля, природні ресурси держави – знання; важливість для життя; ставлення; участь в збереженні.

Нормативний документ:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 9.5.6).

Завдання 6. Сімейне виховання:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- сім'я та сімейні цінності – знання; розуміння; важливість;
- відповідальне батьківство – що це, для чого; формування.

Нормативний документ:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 9.5.2).

Завдання 7. Громадянська освіта:

Змістом виховної роботи мають бути питання:

- засади функціонування держави – знання; розуміння; прояв поваги;
- Конституція України, закони України – знання; повага до прав людини, духовних цінностей; виконання обов'язків; механізм захисту своїх прав;
- активне та відповідальне громадянство – що це; участь в проєктах.

Нормативні документи про громадянську освіту:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 11).

III. Профілактика шкідливих звичок та девіантної поведінки

1. Змістом виховної роботи мають бути питання:

- здоровий спосіб життя – важливість; популяризація;
- відповідальне ставлення до свого здоров'я – знання; участь;
- навички безпеки життєдіяльності – знання; навчання; дотримання;
- негативна поведінка, злочинність – знання; розуміння шкідливості; прояв запобігання; кримінальна відповідальність за вчинення протиправних дій;
- наркоманія, алкоголізм, психоактивні речовини, куріння – знання; розуміння шкідливості для здоров'я та ризиків для життя; прояв запобігання; небезпека вирішення таким способом наявних проблем.

2. Надати підтримку та допомогу здобувачам освіти з емоційними (тривога, депресія тощо) і поведінковими розладами.

3. Сприяти створенню умов для позитивної взаємодії в учнівському середовищі, проведення змістовного дозвілля.

Нормативні документи про превентивні заходи:

Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13 грудня 2022 року № 2834-IX (стаття 9.4.5, стаття 9.4.6).

Лист Міністерства освіти і науки України «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні» від 13 травня 2022 року № 1/5119-22.

IV. Соціальний захист учасників освітнього процесу

Плануються заходи щодо:

- соціального захисту дітей-сиріт, дітей з інвалідністю, дітей, які залишилися без піклування батьків, здобувачів освіти з малозабезпечених сімей, з числа осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС;
- соціальної опіки, допомоги, супроводу соціально незахищених категорій молоді з метою подолання життєвих труднощів, підвищення їх соціального статусу.

V. Робота з батьками

Планується співпраця з батьками, педагогічна просвіта батьків, інформування про хід та результати навчання, виховання, розвитку вихованців.

**Новий календар державних свят, пам'ятних дат, скорботних днів
визначає російсько-українська війна**

Назва	Унормовано документом
Щоденно о 9.00 годині 00 хвилин Загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України	Указ Президента України «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» від 16 березня 2022 року №143/202
8 травня День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років	Закон України «Про День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» від 29 травня 2023 року № 3107-IX
9 травня День Європи	Указ Президента України «Про День Європи» від 8 травня 2023 року № 266/2023
23 травня День Героїв України на честь українських борців за свободу і незалежність	У 1941 році Другий Великий Збір Організації Українських Націоналістів постановив щороку 23 травня святкувати День Героїв
4 червня День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України	Постанова Верховної Ради України «Про вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України» від 1 червня 2021 року № 1490-IX
12 серпня День молоді	Указ Президента України «Про День молоді» від 28 липня 2021 року № 333/2021
15 липня День Української Державності	Закон України «Про внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України» від 14 липня 2023 року № 3258-IX
10 грудня День прав людини	Указ Президента України «Про День прав людини» від 9 грудня 2022 року № 854/2022
1 жовтня День захисників і захисниць України	Закон України «Про внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України» від 14 липня 2023 року № 3258-IX
25 грудня Різдво Христове	Закон України «Про внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю України» від 14 липня 2023 року № 3258-IX

Заступник директора з виховної роботи

Марія КУРИК